

26 a Vzorce solí 1

Soli bezkyslíkatých kyselin

Ing. Monika Vojteková

Soli

Sú zložené z katiónu kovu a aniónu kyseliny (stále v tomto poradí)

1. katión kovu s nábojom podľa prípony

(náboj je ako ox. číslo, len ho zapisujeme našimi číslami a znamienko píšeme až za číslo, píšeme aj znamienko +)

napr. manganistý Mn^{7+} železitý Fe^{3+} sodný Na^{1+}

2. anión kyseliny vytvoríme tak, že zo vzorca kyseliny

odtrhneme jeden alebo viac atómov vodíka. Zvyšok (ak je to potrebné, dáme do zátvorky) získava taký veľký záporný náboj, aký počet atómov vodíka sme odtrhli.

Ešte si to podrobnejšie vysvetlíme...

Soli

Keďže kyseliny delíme na:

bezkyslíkaté a kyslíkaté,

aj soli budeme brať osobitne:

- najprv **soli bezkyslíkatých kyselín**
- potom **soli kyslíkatých kyselín**

Pôjdeme teda na prvé z nich. Aby Vám to šlo lepšie, odporúčam, aby ste si najprv zopakovali vzorce bezkyslíkatých kyselín podľa prezentácie

21 a Vzorce bezkyslíkatých kyselín a vzorce halogenidov:
pri látke 17 Halogenidy

Soli bezkyslíkatých kyselín

- **V názve majú príponu –id**
- **Patria tu halogenidy a sulfidy...**

(O halogenidoch sme sa už učili. Pamätáte?)

Sú to fluoridy, chloridy, bromidy a jodidy. Teraz sa na ne pozrieme aj ako na soli.)

- **Tvoríme ich zo vzorcov bezkyslíkatých kyselín**
- **Poradie vo vzorci je opačné ako v názve**
Vysvetlíme si to na príkladoch...

Soli bezkyslíkatých kyselín

chlorid vápenatý

(tento vzorec vytvoriť viete, skúsime si ho ale vysvetliť ako soľ, uvidíte, že výsledok bude ten istý)

Poradie má byť opačné, takže:

na 1. mieste bude kation: **vápenatý, takže Ca^{2+}**

na 2. mieste bude anión: **chlorid**

všimnite si, naozaj má anión príponu -id

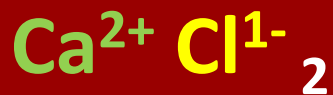
je to chlorid, takže je vytvorený z príslušnej bezkyslíkatej kyseliny: Najprv si napíšeme jej vzorec: kyselina chlorovodíková HCl. Odtrhneme z nej vodík... a to, čo zostane, dostane taký veľký náboj, koľko vodíkov sme odtrhli, k nemu pridáme znamienko mínus-

Soli bezkyslíkatých kyselín

Odporúčam, aby ste vzorec tvorili a zapisovali postupne tak ako ja dole pod čiarou, všímajte si aj farby

1. vľavo si nachystáme názov soli a pod názov hneď napíšeme aj vzorec katiónu, teda tu Ca^{2+} ,
  2. vpravo si napíšeme názov kyseliny, pod názov vzorec kyseliny,
  3. pod to si zapíšeme anión: vytvoríme ho tak, že odtrhneme vodíky (teda napíšeme len to, čo zostane bez nich): Cl,
a k Cl napíšeme vpravo hore taký náboj, koľko H sme odtrhli, a znamienko mínus, teda: odtrhli sme jeden vodík, takže 1-
  4. tento anión Cl^{1-} potom doplníme ku katiónu na ľavej strane
  5. vzorec vyrovnáme tak, aby bol počet záporných nábojov taký istý ako kladných, teda k Cl^{1-} dole dáme dvojku
-

chlorid vápenatý

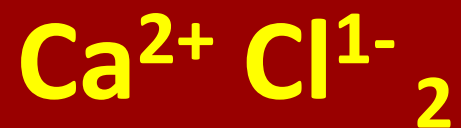
kyselina chlorovodíková

Soli bezkyslíkatých kyselín

Takže:

chlorid vápenatý

Môžeme ho tiež zapísať bez nábojov:

Soli bezkyslíkatých kyselín

Vzorce halogenidov môžete tvoriť aj tým spôsobom,

ktorý sme sa učili na začiatku, vždy Vám vyjde to isté.

Môžete si vybrať.

Podme ešte na soli kyseliny sulfánovej:

Soli bezkyslíkatých kyselín:

sulfidy

kyselina sulfánová má vzorec: H_2S

To teda znamená, že môžem tvoriť dvojaké anióny:

- keď odtrhnem obidva vodíky, vznikne anión:**

tento anión nazývame **sulfid**

- keď odtrhnem len jeden vodík, tak jeden vodík vo vzorci ešte zostane, vznikne anión:** ktorý musíme dať do

zátvoriek, lebo nemá jeden, ale má až dva prvky

tento anión nazývame **hydrogensulfid**

predpona „hydrogén“ preto, lebo zostal jeden vodík, ten sa latinsky nazýva hydrogenium

Podíme si to skúsiť: najprv nejaký
sulfid

sulfid nikelnatý

**Už z názvu hneď vieme,
že musíme odtrhnúť obidva vodíky**

Tak podíme naším postupom:

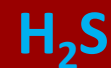
sulfid nikelnatý

1. vľavo si nachystáme názov soli a pod názov hneď napíšeme aj vzorec katiónu, teda tu Ni^{2+} ,
  2. vpravo si napíšeme názov kyseliny, pod názov vzorec kyseliny,
  3. pod to si zapíšeme anión: vytvoríme ho tak, že z kyseliny odtrhneme vodíky (teda napíšeme len to, čo zostane bez nich): S, a k tomu napíšeme vpravo hore taký náboj, koľko H sme odtrhli, a znamienko mínus, teda: odtrhli sme obidva vodíky, takže 2-
  4. tento anión S^{2-} potom doplníme ku katiónu na ľavej strane
  5. vzorec vyrovnáme tak, aby bol počet záporných nábojov taký istý ako kladných. Tu je toľko kladných, koľko je záporných, tak nemusíme nič doplniť
-

sulfid nikelnatý

kyselina sulfánová

Soli bezkyslíkatých kyselín

Takže:

sulfid nikelnatý

Môžeme ho tiež zapísať bez nábojov:

Podme si skúsiť nejaký
hydrogénsulfid

hydrogénsulfid hlinitý

Už z názvu „hydrogénsulfid“ hneď vieme,
že jeden vodík má zostať vo vzorci
(preto je v názve aj kúsok z latinského názvu vodíka: „hydrogén“)
takže musíme odtrhnúť len jeden vodík

Tak podme naším postupom:

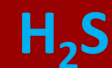
hydrogénsulfid hlinitý

1. vľavo si nachystáme názov soli a pod názov hneď napíšeme aj vzorec katiónu, teda tu Al^{3+} ,
  2. vpravo si napíšeme názov kyseliny, pod názov vzorec kyseliny,
  3. pod to si zapíšeme anión: vytvoríme ho tak, že z kyseliny H_2S odtrhneme iba 1 vodík, jeden musí v anióne zostať (teda napíšeme len to, čo zostane bez jedného vodíka, teda HS), musíme to dať do zátvoriek a k tomu napíšeme vpravo hore taký náboj, koľko H sme odtrhli, a znamienko mínus, teda: odtrhli sme jeden vodík, takže 1^- ,
  4. tento anión $(\text{HS})^{1-}$ potom doplníme ku katiónu na ľavej strane,
  5. vzorec vyrovnáme tak, aby bol počet záporných nábojov taký istý ako kladných. Takže dole za zátvorku dopíšeme trojku.
-

hydrogénsulfid hlinitý

kyselina sulfánová

Soli bezkyslíkatých kyselín

Takže:

hydrogénsulfid hlinitý

Môžeme ho tiež zapísať bez nábojov:

Vyskúšajme si to:

sulfid železitý

1. vľavo si nachystáme názov soli a pod názov hneď napíšeme aj vzorec katiónu, teda tu Fe^{3+} ,
  2. vpravo si napíšeme názov kyseliny, pod názov vzorec kyseliny,
  3. pod to si zapíšeme anión: vytvoríme ho tak, že z kyseliny odtrhneme obidva vodíky a k tomu napíšeme vpravo hore taký náboj, koľko H sme odtrhli, a znamienko mínus, teda: odtrhli sme dva vodíky, takže 2^- ,
  4. tento anión S^{2-} potom doplníme ku katiónu na ľavej strane,
  5. vzorec vyrovnáme tak, aby bol počet záporných nábojov taký istý ako kladných. Takže dole za železo dopíšeme dvojku a za S dopíšeme trojku.
-

sulfid železitý

kyselina sulfánová

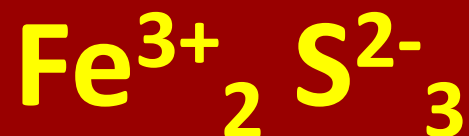

Soli bezkyslíkatých kyselín

Takže:

sulfid železitý

Môžeme ho tiež zapísať bez nábojov:

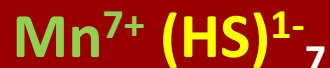

Vyskúšajme si ešte niečo:

hydrogénsulfid manganistý

1. vľavo si nachystáme názov soli a pod názov hneď napíšeme aj vzorec katiónu, teda tu Mn^{7+} ,
  2. vpravo si napíšeme názov kyseliny sulfánovej, pod názov vzorec kyseliny,
  3. pod to si zapíšeme anión: vytvoríme ho tak, že z kyseliny odtrhneme iba jeden vodík, zvyšok HS dáme do zátvoriek, a k tomu napíšeme vpravo hore taký náboj, koľko H sme odtrhli, a znamienko mínus, teda: odtrhli sme jeden vodík, takže 1^- ,
  4. tento anión $(\text{HS})^{1-}$ potom doplníme ku katiónu na ľavej strane,
  5. vzorec vyrovnáme tak, aby bol počet záporných nábojov taký istý ako kladných. Takže dole za zátvorku dáme sedmičku.
-

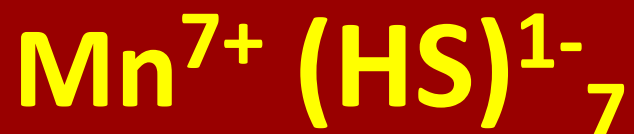
hydrogénsulfid manganistý kyselina sulfánová

Soli bezkyslíkatých kyselín

Takže:

hydrogénsulfid manganistý

Môžeme ho tiež zapísať bez nábojov:

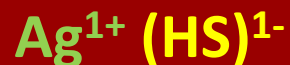

Vyskúšajme si ešte niečo:

hydrogénsulfid strieborný

1. vľavo si nachystáme názov soli a pod názov hneď napíšeme aj vzorec katiónu, teda tu Ag^{1+} ,
  2. vpravo si napíšeme názov kyseliny sulfánovej, pod názov vzorec kyseliny,
  3. pod to si zapíšeme anión: vytvoríme ho tak, že z kyseliny odtrhneme iba jeden vodík, zvyšok HS dáme do zátvoriek, a k tomu napíšeme vpravo hore taký náboj, koľko H sme odtrhli, a znamienko mínus, teda: odtrhli sme jeden vodík, takže 1^- ,
  4. tento anión $(\text{HS})^{1-}$ potom doplníme ku katiónu na ľavej strane,
  5. vzorec vyrovnáme tak, aby bol počet záporných nábojov taký istý ako kladných. Takže teraz dole za zátvorku nemusíme napísať nič.
-

hydrogénsulfid strieborný   kyselina sulfánová

Soli bezkyslíkatých kyselín

Takže:

hydrogénsulfid strieborný

Môžeme ho tiež zapísať bez nábojov.

Keďže za zátvorkou dole nie je žiadne číslo, môžeme aj zátvorky

vynechať:

Podme si to precvičit:

Skúste napísať do zošita tieto vzorce:

(a pošlite mi foto do zajtra: do utorka do večera)

fluorid sodný

jodid železitý

sulfid zinočnatý

hydrogénsulfid arzeničný

hydrogénsulfid sodný

Nezabudnite napísať všetky náboje...

Halogenidy môžete tvoriť aj tak, ako sme sa učili v látke 17 Halogenidy.

Teším sa na Vaše správy 😊

Vytvorme teraz názov zo vzorca

NiS

- je tam sulfidová skupina, takže je jasné, že sa jedná o sulfid,
- treba určiť náboje (ako keby oxidačné čísla),
- dopíšeme teda, čo určite vieme: náboj sulfidovej skupiny je 2- (lebo kyselina sulfánová má vzorec H_2S , a podľa vzorca NiS, zostal len zvyšok S, takže sme z nej odtrhli obidva vodíky)

a podíme ďalej....

Vytvorme názov zo vzorca

záporných je $1 \times (2-) = -2$,

toľko muselo byť aj kladných: teda 2

nikel má teda náboj 2, takže aj druhú príponu
v názve:

Dopíšeme 2+ k niklu hore a vytvoríme názov:

sulfid nikelnatý

Vytvorme názov z ďalšieho vzorca

- je tam hydrogénsulfidová skupina, takže je jasné, že sa jedná o hydrogénsulfid,
- treba určiť náboje,
- dopíšeme teda, čo určite vieme: náboj

hydrogénsulfidovej skupiny je 1- (lebo kyselina sulfánová má vzorec H_2S , a podľa vzorca $\text{Cu}(\text{HS})_2$ zostal zvyšok (HS), takže sme z kyseliny odtrhli iba jeden vodík)

a podíme ďalej....

Vytvorme názov zo vzorca

záporných je $2 \times (1-) = -2$

tol'ko muselo byť aj kladných: teda 2

meď má teda náboj 2, takže aj druhú príponu
v názve:

Dopíšeme 2+ k medi hore a vytvoríme názov:

hydrogénsulfid meďnatý

Vytvorme názov z ďalšieho vzorca

NaHS

- je tam hydrogénsulfidová skupina, takže je jasné, že sa jedná o hydrogénsulfid,
- treba určiť náboje,
- dopíšeme teda, čo určite vieme: náboj hydrogénsulfidovej skupiny je 1- (lebo kyselina sulfánová má vzorec H_2S , a podľa vzorca $Cu(HS)_2$ zostal zvyšok (HS) , takže sme z kyseliny odtrhli iba jeden vodík), takže doplníme zátvorky a dopíšeme 1-

a podíme ďalej....

Vytvorme názov zo vzorca

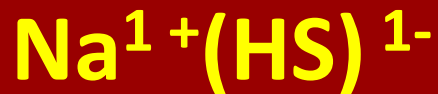

záporných je $1 \times (1-) = -1$

toľko muselo byť aj kladných: teda $1+$

sodík má teda náboj 1 , takže aj prvú príponu
v názve:

Dopíšeme $1+$ k sodíku hore a vytvoríme názov:

hydrogénsulfid sodný

Podme si to precvičit:

**Skúste napísať do zošita názvy týchto
vzorcov:**

(a pošlite mi foto do utorka do večera)

Nezabudnite napísať všetky náboje... Teším sa na Vaše správy 😊

Ďakujem za pozornosť!

The background features a dark red to black gradient with numerous thin, glowing orange and yellow light trails that create a sense of motion and energy. In the center-right, there is a bright, glowing yellow and orange shape that resembles a hand or a cluster of light rays, with several small, bright points of light scattered around it.

Vytvorila: Ing. Monika Vojteková
ZŠ v Marhani